

Informacje o szczepieniach dzieci dla opiekunów

Na czym polega szczepienie?

Szczepienie jest zabiegiem uodparniającym, mającym na celu zapobieganie wystąpieniu poważnych chorób zakaźnych. Szczepionki są wytwarzane z osłabionych wirusów bądź bakterii lub zawierają substancje znajdujące się w tych patogenach. Szczepionki same w sobie powodują niewiele objawów, ale wywołują odpowiedź immunologiczną. Organizm wytwarza przeciwciała zapobiegające zachorowaniu dziecka na chorobę, przeciwko której zostało ono zaszczepione, lub ograniczające prawdopodobieństwo zachorowania. Nazwa szczepienia w wielu językach (np. w języku angielskim: vaccine) pochodzi od wirusa ospy krowiej, *Variolae vaccinae*, który brytyjski lekarz Edward Jenner wskazał w 1796 r. jako zapobiegający ospie prawdziwej. Żadna choroba zakaźna nie uderzyła w populację Islandii tak silnie jak ospa, która w przeszłości doprowadziła niemal do wymarcia narodu. Decyzją Duńskiej Rady ds. Zdrowia w 1802 r. Islandczycy stali się jednym z pierwszych narodów, które przystąpiły do szczepień przeciwko ospie prawdziwej. Jenner był przekonany, że ospę można wyeliminować za pomocą szczepień. Jednak osiągnięcie tego celu zajęło niemal 200 lat, a szczepienia przeciwko tej poważnej chorobie można było wstrzymać dopiero w latach 70. ubiegłego wieku.

Co jest celem szczepień?

Celem szczepień jest zapobieganie poważnym chorobom, zwłaszcza u dzieci. Szczepienia zapobiegają ponadto wybuchom epidemii i ograniczają niebezpieczne konsekwencje chorób zakaźnych. W niektórych przypadkach istnieje możliwość całkowitego wyeliminowania chorób. Wiele chorób wieku dziecięcego, takie jak odra, błonica, krztusiec i polio, są obecnie bardzo rzadko spotykane w krajach, w których wprowadzono programy szczepień masowych. Jednak śmiertelność dzieci z powodu tych chorób w XIX i na początku XX wieku była bardzo wysoka. Doświadczenia wielu krajów europejskich dowodzą, że choroby mogą wracać, jeśli populacja dziecięca nie jest odpowiednio wyszczepiona.

Więcej informacji na temat [chorób, przeciwko którym dostępne są szczepienia](#) w Islandii.

Jakie korzyści przynoszą szczepienia?

Przydatność szczepień wynika przede wszystkim z ochrony, jaką szczepionki zapewniają dziecku. Ponadto zaszczepione dzieci nie zarażają podatnych dzieci chorobą, przed którą chroni je przyjęta szczepionka. Dlatego szczepienia są unikalnymi zabiegami o niezrównanej skuteczności w zapobieganiu chorobom. Aby osiągnąć ten poziom ochrony, szczepienia muszą być powszechne i obejmować jak najliczniejszą grupę dzieci. Na początku XIX w., kiedy rozpoczęły się szczepienia przeciwko ospie, Islandczycy nie zwracali na to dostatecznej uwagi. Dlatego ospa powróciła jeszcze jeden raz, w 1839 r., choć wówczas wyrządziła już znacznie mniej szkód. Światowa Organizacja Zdrowia podaje, że żaden zabieg nie jest tak korzystny dla ludzi jak szczepienia.

Czy istnieją powody, dla których odstępuje się od szczepienia dziecka?

Istnieje bardzo niewiele powodów, aby nie szczepić dziecka. Powody te wymieniamy dla każdej szczepionki poniżej.

Badanie w wieku 6 tygodni

Szczepienie przeciwko biegunce wywołanej przez rotawirusy (dawka 1 z 3)

Szczepionka nosi nazwę [RotaTeq](#)

- Szczepionka podawana doustnie zawierająca żywe atenuowane wirusy
- Zawiera sacharozę

Szczepionkę podaje się niezależnie od innych leków podawanych doustnie

Szczepionkę można podawać

- wcześniakom
- dzieciom z refluksem żołądkowo-przełykowym

Ograniczenia dotyczące stosowania szczepionki

Ograniczenia wiekowe:

- Pierwszą dawkę należy podać, gdy dziecko ma 6-11 tygodni
- Drugą dawkę należy podać przed ukończeniem przez dziecko 28 tygodni
- Trzecią dawkę należy podać przed ukończeniem przez dziecko 32 tygodni

Szczepionki nie wolno podawać, jeżeli

- u dziecka trwa choroba o ostrym przebiegu z wymiotami i/lub biegunką
- dziecko ma ciężki wrodzony niedobór odporności (wykryty w toku badań przesiewowych noworodków)
- dziecko miało lub ma wrodzoną wadę układu pokarmowego zwiększającą ryzyko wystąpienia wrodzonego wglębienia jelit
- dziecko ma wrodzoną wadę metabolizmu lub wchłaniania sacharozy / glukozy / fruktozy

Działania niepożądane i bezpieczeństwo

- Gorączka, wymioty i biegunka występują u 10-20% zaszczepionych dzieci, zazwyczaj po podaniu pierwszej dawki.
- Żywy wirus może pozostawać w stolcu zaszczepionego dziecka przez około tydzień po szczepieniu, zazwyczaj po podaniu pierwszej dawki. Osoby z ciężkim niedoborem odporności muszą zwracać szczególną uwagę na higienę podczas zmiany pieluchy u dziecka, które niedawno przyjęło szczepionkę przeciwko rotawirusom.
- Wcześnieiki (urodzone przed 28. tygodniem ciąży) są narażone na zwiększone ryzyko wystąpienia ciężkiej choroby wywołanej rotawirusem i powinny zostać zaszczepione; wymagają jednak ścisłej obserwacji przez 2–3 dni po szczepieniu ze względu na możliwość zatrzymania oddechu.
- W przypadku zaobserwowania u dziecka krwi w stolcu, a także w przypadku uporczywych wymiotów, bólu brzucha lub wysokiej temperatury po szczepieniu dziecko należy zbadać pod kątem wrodzonego wglębienia jelit. Wrodzone wglębienie jelit jest rzadkim, ale poważnym stanem u niemowląt, w większości przypadków niezwiązanym ze szczepieniem przeciwko rotawirusom.

Badanie w wieku 3 miesięcy

A) Szczepienie przeciwko biegunce wywoływanej przez rotawirusy (dawka 2 z 3)

Szczepionka nosi nazwę [RotaTeq](#)

- Szczepionka podawana doustnie zawierająca żywe atenuowane wirusy
- Zawiera sacharozę

Szczepionkę podaje się niezależnie od innych leków podawanych doustnie

Szczepionkę można podawać

- wcześniakom
- dzieciom z refluksem żołądkowo-przełykowym

Ograniczenia dotyczące stosowania szczepionki

Ograniczenia wiekowe:

- Pierwszą dawkę należy podać, gdy dziecko ma 6-11 tygodni
- Drugą dawkę należy podać przed ukończeniem przez dziecko 28 tygodni
- Trzecią dawkę należy podać przed ukończeniem przez dziecko 32 tygodni

Szczepionki nie wolno podawać, jeżeli

- u dziecka trwa choroba o ostrym przebiegu z wymiotami i/lub biegunką
- dziecko ma ciężki wrodzony niedobór odporności (wykryty w toku badań przesiewowych noworodków)
- dziecko miało lub ma wrodzoną wadę układu pokarmowego zwiększającą ryzyko wystąpienia wrodzonego wglóbenia jelit
- dziecko ma wrodzoną wadę metabolizmu lub wchłaniania sacharozy / glukozy / fruktozy

Działania niepożądane i bezpieczeństwo

- Gorączka, wymioty i biegunka występują u 10-20% zaszczepionych dzieci, zazwyczaj po podaniu pierwszej dawki.
- Żywy wirus może pozostawać w stolcu zaszczepionego dziecka przez około tydzień po szczepieniu, zazwyczaj po podaniu pierwszej dawki. Osoby z ciężkim niedoborem odporności muszą zwracać szczególną uwagę na higienę podczas zmiany pieluchy u dziecka, które niedawno przyjęło szczepionkę przeciwko rotawirusom.
- Wcześnieiki (urodzone przed 28. tygodniem ciąży) są narażone na zwiększone ryzyko wystąpienia ciężkiej choroby wywołanej rotawirusem i powinny zostać zaszczepione; wymagają jednak ściślej obserwacji przez 2–3 dni po szczepieniu ze względu na możliwość zatrzymania oddechu.
- W przypadku zaobserwowania u dziecka krwi w stolcu, a także w przypadku uporczywych wymiotów, bólu brzucha lub wysokiej temperatury po szczepieniu dziecko należy zbadać pod kątem wrodzonego wglóbenia jelit. Wrodzone wglóbenie jelit jest rzadkim, ale poważnym stanem u niemowląt, w większości przypadków niezwiązanym ze szczepieniem przeciwko rotawirusom.

B) Szczepienie przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi, polio i zakażeniom wywoływanym przez *Haemophilus influenza* typu B (dawka 1 z 3)

Szczepionka nosi nazwę Pentavac i jest stosowana do szczepień podstawowych i przypominających u niemowląt i małych dzieci.

- Skojarzona szczepionka przeciwko 5 różnym chorobom wirusowym i bakteryjnym.
- Wszystkie składniki szczepionki są inaktywowane (nie są żywe).
- Możliwe alergeny: Szczepionka zawiera substancję pomocniczą (wodorotlenek glinu) w ilościach śladowych, a także pozostałości antybiotyków. Szczegółowe informacje w ulotce.
- Zawiera feniloalaninę.

Kryteria i zasady dotyczące stosowania szczepionki

Ograniczenia wiekowe:

- Szczepionka zalecana dla dzieci w wieku od 6 tygodni do 4 lat i 11 miesięcy. Dla starszych dzieci zalecane są inne szczepionki.

Szczepionki nie wolno podawać, jeżeli

- dziecko jest poważnie chore
- dziecko ma silną alergię na składniki szczepionki.

Dzieci leczone z powodu encefalopatii nieznanego typu należy szczepić wyłącznie w porozumieniu z lekarzem prowadzącym.

Działania niepożądane i bezpieczeństwo

- Gorączka i niepokój są częstymi działaniami niepożądanymi występującymi zwykle po pierwszej dawce szczepionki. U większości dzieci objawy te ustępują w ciągu 24–48 godzin. W razie wystąpienia objawów zaleca się podawanie przeciwgorączkowych środków przeciwbólowych (paracetamolu) w dawkach odpowiednich do masy ciała dziecka (patrz opakowanie paracetamolu). Jeśli u dziecka w przeszłości wystąpiły drgawki wywołane gorączką, odpowiednie dawki można podawać w celach profilaktycznych przez 12–24 godziny po szczepieniu.
- Dyskomfort w miejscu wstrzyknięcia, a także zaczerwienienie i/lub obrzęk w tym miejscu są częstymi działaniami niepożądanymi, szczególnie w przypadku drugiej dawki. Objawy te ustępują w ciągu 48–96 godzin. Jeśli dyskomfort wydaje się wpływać na przyjmowanie pokarmów przez dziecko, można w razie potrzeby podawać paracetamol w dawkach odpowiednich do masy ciała dziecka aż do ustąpienia objawów.
- Wcześnieaki (urodzone przed 28. tygodniem ciąży) powinny zostać zaszczepione, wymagają jednak ścisłej obserwacji przez 2–3 dni po szczepieniu ze względu na możliwość zatrzymania oddechu.
- W przypadku zaobserwowania drgawek lub innych nowych, poważnych objawów poszczepiennych należy zwrócić się z dzieckiem do lekarza.

C) Szczepienie przeciwko bakteriom pneumokokowym (dawka 1 z 3)

Szczepionka nosi nazwę [Vaxneuvance](#) i jest stosowana do szczepień podstawowych i przypominających u niemowląt i małych dzieci.

- Skojarzona szczepionka przeciwko 15 otoczkowym bakteriom pneumokokowym/pneumonicznym, skoniugowana z anatoksyną błoniczą (adiuwant zwiększający skuteczność szczepienia).
- Wszystkie składniki szczepionki są inaktywowane (nie są żywe).
- Możliwe alergeny: Zawiera substancję pomocniczą (wodorotlenek glinu). Szczegółowe informacje w ulotce.

Kryteria i zasady dotyczące stosowania szczepionki

Ograniczenia wiekowe

- Szczepionka zalecana dla dzieci w wieku od 6 tygodni do 4 lat i 11 miesięcy. Może być stosowana u starszych dzieci i dorosłych z niedoborem odporności lub chorobami podstawowymi, razem z innymi szczepionkami przeciwko bakteriom pneumokokowym lub zamiast nich, [zgodnie ze specjalnymi instrukcjami](#).

Szczepionki nie wolno podawać, jeżeli

- dziecko jest poważnie chore
- dziecko ma silną alergię na składniki szczepionki.

Działania niepożądane i bezpieczeństwo

- Gorączka i niepokój są częstymi działaniami niepożądanymi występującymi zwykle po pierwszej dawce szczepionki. U większości dzieci objawy te ustępują w ciągu 24–48 godzin. W razie wystąpienia objawów zaleca się podawanie przeciwgorączkowych środków przeciwbólowych (paracetamolu) w dawkach odpowiednich do masy ciała dziecka (patrz opakowanie paracetamolu). Jeśli u dziecka w przeszłości wystąpiły drgawki wywołane gorączką, odpowiednie dawki można podawać w celach profilaktycznych przez 12–24 godziny po szczepieniu.
- Dyskomfort w miejscu wstrzyknięcia, a także zaczerwienienie i/lub obrzęk w tym miejscu są częstymi działaniami niepożądanymi, szczególnie w przypadku drugiej dawki. Objawy te ustępują w ciągu 48–96 godzin. Jeśli dyskomfort wydaje się wpływać na przyjmowanie pokarmów przez dziecko, można w razie potrzeby podawać paracetamol w dawkach odpowiednich do masy ciała dziecka aż do ustąpienia objawów.
- Wcześnieaki (urodzone przed 28. tygodniem ciąży) powinny zostać zaszczepione, wymagają jednak ścisłej obserwacji przez 2–3 dni po szczepieniu ze względu na możliwość zatrzymania oddechu.

Badanie w wieku 5 miesięcy

A) Szczepienie przeciwko biegunce wywoływanej przez rotawirusy (dawka 3 z 3)

Szczepionka nosi nazwę [RotaTeq](#)

- Szczepionka podawana doustnie zawierająca żywe atenuowane wirusy
- Zawiera sacharozę

Szczepionkę podaje się niezależnie od innych leków podawanych doustnie

Szczepionkę można podawać

- wcześniakom
- dzieciom z refluksem żołądkowo-przełykowym

Ograniczenia dotyczące stosowania szczepionki

Ograniczenia wiekowe:

- Pierwszą dawkę należy podać, gdy dziecko ma 6-11 tygodni
- Drugą dawkę należy podać przed ukończeniem przez dziecko 28 tygodni
- Trzecią dawkę należy podać przed ukończeniem przez dziecko 32 tygodni

Szczepionki nie wolno podawać, jeżeli

- u dziecka trwa choroba o ostrym przebiegu z wymiotami i/lub biegunką
- dziecko ma ciężki wrodzony niedobór odporności (wykryty w toku badań przesiewowych noworodków)
- dziecko miało lub ma wrodzoną wadę układu pokarmowego zwiększającą ryzyko wystąpienia wrodzonego wgnięcia jelit
- dziecko ma wrodzoną wadę metabolizmu lub wchłaniania sacharozy / glukozy / fruktozy

Działania niepożądane i bezpieczeństwo

- Gorączka, wymioty i biegunka występują u 10-20% zaszczepionych dzieci, zazwyczaj po podaniu pierwszej dawki.
- Żywy wirus może pozostawać w stolcu zaszczepionego dziecka przez około tydzień po szczepieniu, zazwyczaj po podaniu pierwszej dawki. Osoby z ciężkim niedoborem odporności muszą zwracać szczególną uwagę na higienę podczas zmiany pieluchy u dziecka, które niedawno przyjęło szczepionkę przeciwko rotawirusom.
- Wcześnieiki (urodzone przed 28. tygodniem ciąży) są narażone na zwiększone ryzyko wystąpienia ciężkiej choroby wywołanej rotawirusem i powinny zostać zaszczepione; wymagają jednak ściślej obserwacji przez 2–3 dni po szczepieniu ze względu na możliwość zatrzymania oddechu.
- W przypadku zaobserwowania u dziecka krwi w stolcu, a także w przypadku uporczywych wymiotów, bólu brzucha lub wysokiej temperatury po szczepieniu dziecko należy zbadać pod kątem wrodzonego wgnięcia jelit. Wrodzone wgnięcie jelit jest rzadkim, ale poważnym stanem u niemowląt, w większości przypadków niezwiązanym ze szczepieniem przeciwko rotawirusom.

B) Szczepienie przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi, polio i zakażeniom wywoływanym przez *Haemophilus influenza* typu B (dawka 2 z 3)

Szczepionka nosi nazwę [Pentavac](#) i jest stosowana do szczepień podstawowych i przypominających u niemowląt i małych dzieci.

- Skojarzona szczepionka przeciwko 5 różnym chorobom wirusowym i bakteryjnym.
- Wszystkie składniki szczepionki są inaktywowane (nie są żywe).
- Możliwe alergeny: Szczepionka zawiera substancję pomocniczą (wodorotlenek glinu) w ilościach śladowych, a także pozostałości antybiotyków. Szczegółowe informacje w ulotce.
- Zawiera feniloalaninę.

Kryteria i zasady dotyczące stosowania szczepionki

Ograniczenia wiekowe:

- Szczepionka zalecana dla dzieci w wieku od 6 tygodni do 4 lat i 11 miesięcy. Dla starszych dzieci zalecane są inne szczepionki.

Szczepionki nie wolno podawać, jeżeli

- dziecko jest poważnie chore
- dziecko ma silną alergię na składniki szczepionki.

Dzieci leczone z powodu encefalopatii nieznanego typu należy szczepić wyłącznie w porozumieniu z lekarzem prowadzącym.

Działania niepożądane i bezpieczeństwo

- Gorączka i niepokój są częstymi działaniami niepożądanymi występującymi zwykle po pierwszej dawce szczepionki. U większości dzieci objawy te ustępują w ciągu 24–48 godzin. W razie wystąpienia objawów zaleca się podawanie przeciwgorączkowych środków przeciwbólowych (paracetamolu) w dawkach odpowiednich do masy ciała dziecka (patrz opakowanie paracetamolu). Jeśli u dziecka w przeszłości wystąpiły drgawki wywołane gorączką, odpowiednie dawki można podawać w celach profilaktycznych przez 12–24 godziny po szczepieniu.
- Dyskomfort w miejscu wstrzyknięcia, a także zaczerwienienie i/lub obrzęk w tym miejscu są częstymi działaniami niepożądanymi, szczególnie w przypadku drugiej dawki. Objawy te ustępują w ciągu 48–96 godzin. Jeśli dyskomfort wydaje się wpływać na przyjmowanie pokarmów przez dziecko, można w razie potrzeby podawać paracetamol w dawkach odpowiednich do masy ciała dziecka aż do ustąpienia objawów.
- Wcześnieaki (urodzone przed 28. tygodniem ciąży) powinny zostać zaszczepione, wymagają jednak ścisłej obserwacji przez 2–3 dni po szczepieniu ze względu na możliwość zatrzymania oddechu.
- W przypadku zaobserwowania drgawek lub innych nowych, poważnych objawów poszczepiennych należy zwrócić się z dzieckiem do lekarza.

C) Szczepienie przeciwko bakteriom pneumokokowym (dawka 2 z 3)

Szczepionka nosi nazwę [Vaxneuvance](#) i jest stosowana do szczepień podstawowych i przypominających u niemowląt i małych dzieci.

- Skojarzona szczepionka przeciwko 15 otoczkowym bakteriom pneumokokowym/pneumonicznym, skoniugowana z anatoksyną błoniczą (adiuwant zwiększający skuteczność szczepienia).
- Wszystkie składniki szczepionki są inaktywowane (nie są żywe).
- Możliwe alergen: Zawiera substancję pomocniczą (wodorotlenek glinu). Szczegółowe informacje w ulotce.

Kryteria i zasady dotyczące stosowania szczepionki

Ograniczenia wiekowe

- Szczepionka zalecana dla dzieci w wieku od 6 tygodni do 4 lat i 11 miesięcy. Może być stosowana u starszych dzieci i dorosłych z niedoborem odporności lub chorobami podstawowymi, razem z innymi szczepionkami przeciwko bakteriom pneumokokowym lub zamiast nich, [zgodnie ze specjalnymi instrukcjami](#).

Szczepionki nie wolno podawać, jeżeli

- dziecko jest poważnie chore
- dziecko ma silną alergię na składniki szczepionki.

Działania niepożądane i bezpieczeństwo

- Gorączka i niepokój są częstymi działaniami niepożądanymi występującymi zwykle po pierwszej dawce szczepionki. U większości dzieci objawy te ustępują w ciągu 24–48 godzin. W razie wystąpienia objawów zaleca się podawanie przeciwgorączkowych środków przeciwbólowych (paracetamolu) w dawkach odpowiednich do masy ciała dziecka (patrz opakowanie paracetamolu). Jeśli u dziecka w przeszłości wystąpiły drgawki wywołane gorączką, odpowiednie dawki można podawać w celach profilaktycznych przez 12–24 godziny po szczepieniu.
- Dyskomfort w miejscu wstrzyknięcia, a także zaczerwienienie i/lub obrzęk w tym miejscu są częstymi działaniami niepożądanymi, szczególnie w przypadku drugiej dawki. Objawy te ustępują w ciągu 48–96 godzin. Jeśli dyskomfort wydaje się wpływać na przyjmowanie pokarmów przez dziecko, można w razie potrzeby podawać paracetamol w dawkach odpowiednich do masy ciała dziecka aż do ustąpienia objawów.
- Wcześnieaki (urodzone przed 28. tygodniem ciąży) powinny zostać zaszczepione, wymagają jednak ścisłej obserwacji przez 2–3 dni po szczepieniu ze względu na możliwość zatrzymania oddechu.

Badanie w wieku 12 miesięcy

A) Szczepienie przeciwko meningokokom otoczkowym typu A, C, W i Y (dawka 1 z 1)

Szczepionka nosi nazwę [MenQuadfi](#).

- Skojarzona szczepionka przeciwko meningokokom z otoczkami 4 typów, skoniugowana z anatoksyną tężcową (adiuwant).
- Wszystkie składniki szczepionki są inaktywowane (nie są żywe). Ochrona zależy od typu otoczki; ta szczepionka skupia się na otoczce typu C i jedna dawka jest wystarczająca, jeśli nie ma epidemii. Jeśli potrzebna jest dłuższa ochrona przed bakteriami z otoczką typu A, W lub Y, konieczne może być podanie dawki przypominającej.
- Możliwe alergen: Nie dot.

Kryteria i zasady dotyczące stosowania szczepionki

Ograniczenia wiekowe

- Szczepionka zalecana dla dzieci w wieku od 12 tygodni do 4 lat i 11 miesięcy, zgodnie z islandzkim programem szczepień. Szczepionkę można podawać starszym dzieciom i dorosłym, jeśli wymagane jest szczepienie przeciwko meningokokom typu A, C, W i/lub Y. Dla młodszych dzieci w razie potrzeby zalecane są inne szczepionki; w takich przypadkach konieczne może być podanie większej liczby dawek.

Szczepionki nie wolno podawać, jeżeli

- dziecko jest poważnie chore
- Jeżeli u dziecka wystąpiły poważne działania niepożądane po wcześniejszych dawkach tej szczepionki lub po podaniu szczepionki przeciw tężcowi, przed szczepieniem należy skonsultować się z lekarzem.

Działania niepożądane i bezpieczeństwo

- Częstymi działaniami niepożądanymi są gorączka i niepokój. U większości dzieci objawy te ustępują w ciągu 24–48 godzin. W razie wystąpienia objawów zaleca się podawanie przeciwgorączkowych środków przeciwbólowych (paracetamolu) w dawkach odpowiednich do masy ciała dziecka (patrz opakowanie paracetamolu). Jeśli u dziecka w przeszłości wystąpiły drgawki wywołane gorączką, odpowiednie dawki można podawać w celach profilaktycznych przez 12–24 godziny po szczepieniu.
- Dyskomfort w miejscu wstrzyknięcia, a także zaczerwienienie i/lub obrzęk w tym miejscu są częstymi działaniami niepożądanymi. Objawy te ustępują w ciągu 48–96 godzin. Jeśli dyskomfort wydaje się wpływać na przyjmowanie pokarmów przez dziecko, można w razie potrzeby podawać paracetamol w dawkach odpowiednich do masy ciała dziecka aż do ustąpienia objawów.

B) Szczepienie przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi, polio i zakażeniom wywoływanym przez *Haemophilus influenza* typu B (dawka 3 z 3)

Szczepionka nosi nazwę Pentavac i jest stosowana do szczepień podstawowych i przypominających u niemowląt i małych dzieci.

- Skojarzona szczepionka przeciwko 5 różnym chorobom wirusowym i bakteryjnym.
- Wszystkie składniki szczepionki są inaktywowane (nie są żywe).
- Możliwe alergeny: Szczepionka zawiera substancję pomocniczą (wodorotlenek glinu) w ilościach śladowych, a także pozostałości antybiotyków. Szczegółowe informacje w ulotce.
- Zawiera fenyloalaninę.

Kryteria i zasady dotyczące stosowania szczepionki

Ograniczenia wiekowe:

- Szczepionka zalecana dla dzieci w wieku od 6 tygodni do 4 lat i 11 miesięcy. Dla starszych dzieci zalecane są inne szczepionki.

Szczepionki nie wolno podawać, jeżeli

- dziecko jest poważnie chore
- dziecko ma silną alergię na składniki szczepionki.

Dzieci leczone z powodu encefalopatii nieznanego typu należy szczepić wyłącznie w porozumieniu z lekarzem prowadzącym.

Działania niepożądane i bezpieczeństwo

- Gorączka i niepokój są częstymi działaniami niepożądanymi występującymi zwykle po pierwszej dawce szczepionki. U większości dzieci objawy te ustępują w ciągu 24–48 godzin. W razie wystąpienia objawów zaleca się podawanie przeciwgorączkowych środków przeciwbólowych (paracetamolu) w dawkach odpowiednich do masy ciała dziecka (patrz opakowanie paracetamolu). Jeśli u dziecka w przeszłości wystąpiły drgawki wywołane gorączką, odpowiednie dawki można podawać w celach profilaktycznych przez 12–24 godziny po szczepieniu.
- Dyskomfort w miejscu wstrzyknięcia, a także zaczerwienienie i/lub obrzęk w tym miejscu są częstymi działaniami niepożądanymi, szczególnie w przypadku drugiej dawki. Objawy te ustępują w ciągu 48–96 godzin. Jeśli dyskomfort wydaje się wpływać na przyjmowanie pokarmów przez dziecko, można w razie potrzeby podawać paracetamol w dawkach odpowiednich do masy ciała dziecka aż do ustąpienia objawów.
- Wcześnieaki (urodzone przed 28. tygodniem ciąży) powinny zostać zaszczepione, wymagają jednak ścisłej obserwacji przez 2–3 dni po szczepieniu ze względu na możliwość zatrzymania oddechu.
- W przypadku zaobserwowania drgawek lub innych nowych, poważnych objawów poszczepiennych należy zwrócić się z dzieckiem do lekarza.

C) Szczepienie przeciwko bakteriom pneumokokowym (dawka 3 z 3)

Szczepionka nosi nazwę [Vaxneuvance](#) i jest stosowana do szczepień podstawowych i przypominających u niemowląt i małych dzieci.

- Skojarzona szczepionka przeciwko 15 otoczkowym bakteriom pneumokokowym/pneumonicznym, skoniugowana z anatoksyną błoniczą (adiuwant zwiększający skuteczność szczepienia).
- Wszystkie składniki szczepionki są inaktywowane (nie są żywe).
- Możliwe alergeny: Zawiera substancję pomocniczą (wodorotlenek glinu). Szczegółowe informacje w ulotce.

Kryteria i zasady dotyczące stosowania szczepionki

Ograniczenia wiekowe

- Szczepionka zalecana dla dzieci w wieku od 6 tygodni do 4 lat i 11 miesięcy. Może być stosowana u starszych dzieci i dorosłych z niedoborem odporności lub chorobami podstawowymi, razem z innymi szczepionkami przeciwko bakteriom pneumokokowym lub zamiast nich, [zgodnie ze specjalnymi instrukcjami](#).

Szczepionki nie wolno podawać, jeżeli

- dziecko jest poważnie chore
- dziecko ma silną alergię na składniki szczepionki.

Działania niepożądane i bezpieczeństwo

- Gorączka i niepokój są częstymi działaniami niepożądanymi występującymi zwykle po pierwszej dawce szczepionki. U większości dzieci objawy te ustępują w ciągu 24–48 godzin. W razie wystąpienia objawów zaleca się podawanie przeciwgorączkowych środków przeciwbólowych (paracetamolu) w dawkach odpowiednich do masy ciała dziecka (patrz opakowanie paracetamolu). Jeśli u dziecka w przeszłości wystąpiły drgawki wywołane gorączką, odpowiednie dawki można podawać w celach profilaktycznych przez 12–24 godziny po szczepieniu.
- Dyskomfort w miejscu wstrzyknięcia, a także zaczerwienienie i/lub obrzęk w tym miejscu są częstymi działaniami niepożądanymi, szczególnie w przypadku drugiej dawki. Objawy te ustępują w ciągu 48–96 godzin. Jeśli dyskomfort wydaje się wpływać na przyjmowanie pokarmów przez dziecko, można w razie potrzeby podawać paracetamol w dawkach odpowiednich do masy ciała dziecka aż do ustąpienia objawów.
- Wcześnieaki (urodzone przed 28. tygodniem ciąży) powinny zostać zaszczepione, wymagają jednak ścisłej obserwacji przez 2–3 dni po szczepieniu ze względu na możliwość zatrzymania oddechu.

Badanie w wieku 18 miesięcy

Szczepienie przeciwko odrze, śwince, różyczce i ospie wietrznej (MMRV; dawka 1 z 2*)

Szczepionka nosi nazwę [ProQuad](#).

- Szczepionka zawierająca żywe atenuowane wirusy
- Możliwe przyczyny nietolerancji i alergeny: Zawiera sacharozę i sorbitol. Zawiera żelatynę i pozostałości antybiotyków. Szczegółowe informacje w ulotce.

Ograniczenia dotyczące stosowania szczepionki

Ograniczenia wiekowe:

- można podawać od 9. miesiąca życia dziecka. Szczepionka ta nie jest zalecana do stosowania w Islandii u osób w wieku powyżej 40 lat lub u niemowląt w wieku poniżej 12 miesięcy, z wyjątkiem przypadków szczególnych, w których powód szczepienia należy wyjaśnić w dokumentacji medycznej.

Szczepionka może być podawana dzieciom z alergią na jaja, chyba że alergolog wyraźnie wskazał w dokumentacji medycznej, aby nie podawać szczepionki. Żaden składnik szczepionki nie jest produkowany w jajach, ale w hodowli komórkowej pochodzenia kurzego.

Szczepionki nie wolno podawać, jeżeli

- dziecko jest poważnie chore
- u dziecka występuje ciężki wrodzony lub nabyty niedobór odporności, np. spowodowany przyjmowaniem leków (szczegółowe informacje w ulotce)
- dziecko w ciągu 6 miesięcy otrzymało dożylnie szczepionkę zawierającą ogólne przeciwciała z surowicy ludzkiej, chyba że lekarz odpowiedzialny za podanie przeciwciał zaleci wcześniejsze podanie szczepionki; w rzadkich przypadkach szczepienie należy odroczyć na okres do 9 miesięcy po podaniu przeciwciał
- dziecko regularnie przyjmuje salicylany, takie jak aspiryna, lub otrzymywało aspirynę bądź sulfasalazynę w ciągu 6 tygodni przed szczepieniem
- u dziecka występuje reakcja anafilaktyczna na żelatynę lub inne składniki (więcej informacji w ulotce).

Szczepionki nie należy podawać w trakcie ciąży. Nie zaleca się szczepienia kobiet karmiących piersią.

Szczepionka MMR (patrz badanie w wieku 12 lat) i jednoskładnikowa szczepionka przeciwko ospie wietrznej (patrz badanie w wieku 2,5 roku) są zalecane zamiast szczepionki MMRV u dzieci, u których w przeszłości występowały ciężkie drgawki wywołane gorączką.

Dzieci, które zachorują na ospę wietrzną po 10. miesiącu życia, nie potrzebują szczepionki MMRV, otrzymują natomiast szczepionkę MMR.

Działania niepożądane i bezpieczeństwo

- Po szczepieniu może wystąpić gorączka, zwykle w ciągu 5–12 dni po podaniu pierwszej dawki. U większości dzieci objawy te ustępują w ciągu 24–48 godzin. W razie wystąpienia objawów zaleca się

podawanie przeciwgorączkowych środków przeciwbólowych (paracetamolu lub ibuprofenu) w dawkach odpowiednich do masy ciała dziecka (patrz opakowanie leku).

- Trudno określić czas prewencyjnego podawania leków przeciwgorączkowych po żywych szczepionkach. Jeśli u dziecka wystąpiły silne drgawki wywołane gorączką, zaleca się podanie szczepionki MMR i szczepionki przeciwko ospie wietrznej w oddzielnych zastrzykach, przy czym można je podać tego samego dnia.
- U niewielkiej grupy dzieci, u których pojawia się gorączka po pierwszej dawce szczepionki przeciwko odrze, występuje rozległa wysypka, która zaczyna się na głowie. Wysypka nie jest powodem do niepokoju, a dzieci, u których wystąpi, mogą ukończyć szczepienie przeciwko odrze, śwince, różyczce i ospie wietrznej.
- Młodzież i dorośli, którzy otrzymali pierwsze szczepienie przeciwko różyczce po okresie dojrzewania, mogą odczuwać ból stawów przez około 21 dni po szczepieniu; jest to spowodowane komponentem przeciwko różyczce. Objawy ustępują u większości dzieci i zwykle nie powracają po podaniu kolejnej dawki.
- Dyskomfort w miejscu wstrzyknięcia, a także zaczerwienienie i/lub obrzęk w tym miejscu są częstymi działaniami niepożądanymi, szczególnie w przypadku drugiej dawki. Objawy te ustępują w ciągu 48–96 godzin po podaniu szczepionki. Jeśli dyskomfort wydaje się wpływać na przyjmowanie pokarmów przez dziecko, można w razie potrzeby podawać paracetamol lub ibuprofen w dawkach odpowiednich do masy ciała dziecka aż do ustąpienia objawów.

Po podaniu szczepionki należy odroczyć wykonanie testów skórnych w kierunku gruźlicy, a także szczepienia innymi szczepionkami zawierającymi żywe drobnoustroje, oraz unikać stosowania leków zawierających salicylany, np. aspiryny, przez 6 tygodni.

*Drugie dawki podawane oddzielnie: ospa wietrzna w wieku 2,5 roku; odra, świnka i różyczka (MMR) w wieku 12 lat, zgodnie z kalendarzem szczepień

Badanie w wieku 2,5 roku

Szczepienie przeciwko ospie wietrznej (dawka 2 z 2)

Szczepionka nosi nazwę [Varilrix](#).

- Szczepionka zawierająca żywe atenuowane wirusy
- Możliwe przyczyny nietolerancji i alergeny: Zawiera fenyloalaninę i sorbitol. Szczegółowe informacje w ulotce.

Ograniczenia dotyczące stosowania szczepionki

Ograniczenia wiekowe:

- można podawać od 9. miesiąca życia dziecka. Szczepionka ta nie jest zalecana do stosowania w Islandii u osób w wieku powyżej 40 lat lub u niemowląt w wieku poniżej 10 miesięcy, z wyjątkiem przypadków szczególnych, w których powód szczepienia należy wyjaśnić w dokumentacji medycznej.

Szczepionki nie wolno podawać, jeżeli

- dziecko jest poważnie chore
- u dziecka występuje ciężki wrodzony lub nabyty niedobór odporności, np. spowodowany przyjmowaniem leków (szczegółowe informacje w ulotce)
- dziecko w ciągu 3 miesięcy otrzymało dożylnie szczepionkę zawierającą ogólne przeciwciała z surowicy ludzkiej, chyba że lekarz odpowiedzialny za podanie przeciwciał zaleci wcześniejsze podanie szczepionki; w rzadkich przypadkach szczepienie należy odroczyć na okres do 9 miesięcy po podaniu przeciwciał
- dziecko regularnie przyjmuje salicylany, takie jak aspiryna, lub otrzymywało aspirynę bądź sulfasalazynę w ciągu 6 tygodni przed szczepieniem

Szczepionki nie należy podawać w trakcie ciąży. Nie zaleca się szczepienia kobiet karmiących piersią.

Dzieci, które zachorują na ospę wietrzną po 10. miesiącu życia, nie potrzebują szczepienia przeciwko ospie wietrznej.

Działania niepożądane i bezpieczeństwo

- Po szczepieniu może wystąpić gorączka, zwykle w ciągu 8–21 dni po podaniu pierwszej dawki szczepionki przeciwko ospie wietrznej. U większości dzieci objawy te ustępują w ciągu 24–48 godzin. W razie wystąpienia objawów zaleca się podawanie przeciwgorączkowych środków przeciwbólowych (paracetamolu lub ibuprofenu) w dawkach odpowiednich do masy ciała dziecka (patrz opakowanie leku). Po przyjęciu drugiej dawki wystąpienie gorączki jest mniej prawdopodobne.
- Dyskomfort w miejscu wstrzyknięcia, a także zaczerwienienie i/lub obrzęk w tym miejscu są częstymi działaniami niepożądanymi, szczególnie w przypadku drugiej dawki. Objawy te ustępują w ciągu 48–96 godzin po podaniu szczepionki. Jeśli dyskomfort wydaje się wpływać na przyjmowanie pokarmów przez dziecko, można w razie potrzeby podawać paracetamol lub ibuprofen w dawkach odpowiednich do masy ciała dziecka aż do ustąpienia objawów.

Po podaniu szczepionki należy unikać stosowania leków zawierających salicylany, np. aspiryny, oraz odroczyć wykonanie testów skórnych w kierunku gruźlicy i szczepień innymi żywymi szczepionkami o 6 tygodni.

Badanie w wieku 4 lat

Szczepienie przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi (dawka przypominająca 1 z 2 dla dzieci)

Szczepionka nosi nazwę [Boostrix](#) i jest stosowana do szczepień przypominających u dzieci i dorosłych.

- Skojarzona szczepionka przeciwko 3 różnym chorobom bakteryjnym.
- Wszystkie składniki szczepionki są inaktywowane (nie są żywe).
- Możliwe alergeny: Szczepionka zawiera substancję pomocniczą (wodorotlenek glinu) w ilościach śladowych, a także pozostałości antybiotyków. Szczegółowe informacje w ulotce. Może zawierać śladowe ilości formaldehydu.

Kryteria i zasady dotyczące stosowania szczepionki

Ograniczenia wiekowe:

- szczepionka jest zalecana dla dzieci od 4. roku życia i dorosłych do szczepienia przypominającego. Szczepionkę można stosować w trakcie ciąży.

Szczepionki nie wolno podawać, jeżeli

- osoba jest poważnie chora
- osoba ma silną alergię na dowolny składnik szczepionki lub wystąpiły u niej poważne działania niepożądane po wcześniejszych dawkach tej szczepionki.

Dzieci leczone z powodu encefalopatii nieznanego typu należy szczepić wyłącznie w porozumieniu z lekarzem prowadzącym.

Działania niepożądane i bezpieczeństwo

- Częstymi działaniami niepożądanymi są gorączka i podrażnienie. U większości dzieci objawy te ustępują w ciągu 24–48 godzin. W razie wystąpienia objawów zaleca się podawanie przeciwgorączkowych środków przeciwbólowych (paracetamolu) w dawkach odpowiednich do masy ciała dziecka (patrz opakowanie paracetamolu). Jeśli u dziecka w przeszłości wystąpiły drgawki wywołane gorączką, odpowiednie dawki można podawać w celach profilaktycznych przez 12–24 godziny po szczepieniu.
- Dyskomfort w miejscu wstrzyknięcia oraz zaczerwienienie i/lub obrzęk w tym miejscu są bardzo częstymi działaniami niepożądanymi, zwłaszcza jeśli od ostatniej dawki szczepienia podstawowego minęły mniej niż dwa lata. Objawy te ustępują w ciągu 48–96 godzin. Jeśli dyskomfort wydaje się wpływać niekorzystnie na codzienną aktywność dziecka, można w razie potrzeby podawać paracetamol w dawkach odpowiednich do masy ciała dziecka aż do ustąpienia objawów.
- W przypadku zaobserwowania drgawek lub innych nowych, poważnych objawów poszczepiennych należy zwrócić się z dzieckiem do lekarza.

Badanie w wieku 12 lat (w szkole podstawowej)

A) Szczepionka przeciwko odrze, śwince i różyczce (MMR; dawka 2 z 2*)

Szczepionka nosi nazwę [M-M-RvaxPro](#).

- Szczepionka zawierająca żywe atenuowane wirusy
- Możliwe przyczyny nietolerancji i alergeny: Zawiera sacharozę i sorbitol. Zawiera żelatynę i pozostałości antybiotyków. Szczegółowe informacje w ulotce.

Ograniczenia dotyczące stosowania szczepionki

Ograniczenia wiekowe:

- można podawać od 9. miesiąca życia dziecka. Szczepionka ta nie jest zalecana do stosowania w Islandii u osób w wieku powyżej 40 lat lub u niemowląt w wieku poniżej 12 miesięcy, z wyjątkiem przypadków szczególnych, w których powód szczepienia należy wyjaśnić w dokumentacji medycznej.

Szczepionka może być podawana dzieciom z alergią na jaja, chyba że alergolog wyraźnie wskazał w dokumentacji medycznej, aby nie podawać szczepionki. Żaden składnik szczepionki nie jest produkowany w jajach, ale w hodowli komórkowej pochodzenia kurzego.

Szczepionki nie wolno podawać, jeżeli

- dziecko jest poważnie chore
- u dziecka występuje ciężki wrodzony lub nabyty niedobór odporności, np. spowodowany przyjmowaniem leków (szczegółowe informacje w ulotce)
- dziecko w ciągu 6 miesięcy otrzymało dożylnie szczepionkę zawierającą ogólne przeciwciała z surowicy ludzkiej, chyba że lekarz odpowiedzialny za podanie przeciwciał zaleci wcześniejsze podanie szczepionki; w rzadkich przypadkach szczepienie należy odroczyć na okres do 9 miesięcy po podaniu przeciwciał
- dziecko regularnie przyjmuje salicylany, takie jak aspiryna, lub otrzymywało aspirynę bądź sulfasalazynę w ciągu 6 tygodni przed szczepieniem
- u dziecka występuje reakcja anafilaktyczna na żelatynę lub inne składniki (więcej informacji w ulotce).

Szczepionki nie należy podawać w trakcie ciąży. Nie zaleca się szczepienia kobiet karmiących piersią.

Działania niepożądane i bezpieczeństwo

- Po szczepieniu może wystąpić gorączka, zwykle w ciągu 5–12 dni po podaniu pierwszej dawki. U większości dzieci objawy te ustępują w ciągu 24–48 godzin. W razie wystąpienia objawów zaleca się podawanie przeciwgorączkowych środków przeciwbólowych (paracetamolu lub ibuprofenu) w dawkach odpowiednich do masy ciała dziecka (patrz opakowanie leku).
- U niewielkiej grupy dzieci, u których pojawia się gorączka po pierwszej dawce szczepionki przeciwko odrze, występuje rozległa wysypka, która zaczyna się na głowie. Wysypka nie jest powodem do niepokoju, a dzieci, u których wystąpi, mogą ukończyć szczepienie przeciwko odrze, śwince, różyczce i ospie wietrznej.

- Młodzież i dorośli, którzy otrzymali pierwsze szczepienie przeciwko różyczce po okresie dojrzewania, mogą odczuwać ból stawów przez około 21 dni po szczepieniu; jest to spowodowane komponentem przeciwko różyczce. Objawy ustępują u większości dzieci i zwykle nie powracają po podaniu kolejnej dawki.
- Dyskomfort w miejscu wstrzyknięcia, a także zaczerwienienie i/lub obrzęk w tym miejscu są częstymi działaniami niepożądanymi, szczególnie w przypadku drugiej dawki. Objawy te ustępują w ciągu 48–96 godzin po podaniu szczepionki. Jeśli dyskomfort wydaje się wpływać na przyjmowanie pokarmów przez dziecko, można w razie potrzeby podawać paracetamol lub ibuprofen w dawkach odpowiednich do masy ciała dziecka aż do ustąpienia objawów.

Po podaniu szczepionki należy odroczyć wykonanie testów skórnych w kierunku gruźlicy, a także szczepienia innymi szczepionkami zawierającymi żywe drobnoustroje, oraz unikać stosowania leków zawierających salicylany, np. aspiryny, przez 6 tygodni.

B) Szczepienie przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV; dwie dawki w odstępie około 6 miesięcy)

Szczepionka nosi nazwę [Gardasil-9](#).

- Szczepionka zawierająca inaktywowane wirusy (cząstki wirusopodobne z białkami typowymi dla dziewięciu rodzajów wirusa HPV)
- Możliwe przyczyny nietolerancji i alergenów: Wytwarzana w drożdżach (*Saccharomyces cerevisiae*). Zawiera wodorotlenek glinu, boraks i polisorbát 80. Szczegółowe informacje w ulotce.

Ograniczenia dotyczące stosowania szczepionki

Ograniczenia wiekowe:

- można podawać od 9. roku życia. Szczepionka ta nie jest zalecana do stosowania w Islandii u osób w wieku powyżej 45 lat lub poniżej 9 lat z wyjątkiem przypadków szczególnych, w których powód szczepienia należy wyjaśnić w dokumentacji medycznej. Nie jest pewne, jak długo trwa ochrona, jeśli szczepienie rozpocznie się przed ukończeniem 9. roku życia.

Szczepionki nie wolno podawać, jeżeli

- dziecko jest poważnie chore
- u dziecka występuje reakcja anafilaktyczna na drożdże lub inne składniki (więcej informacji w ulotce).

Szczepionki nie należy podawać w trakcie ciąży, ale w przypadkach, w których podano ją kobietom ciężarnym, u dzieci nie wystąpiły żadne wady wrodzone ani inne powikłania. Szczepionka może być podawana kobietom karmiącym piersią.

Działania niepożądane i bezpieczeństwo

- Ból głowy jest najczęstszym działaniem niepożądanym po podaniu szczepionki przeciwko HPV.
- Omdlenia, nudności, gorączka i zmęczenie to dość częste działania niepożądane po szczepieniu przeciwko HPV u nastolatków.

- Dyskomfort w miejscu wstrzyknięcia, a także zaczerwienienie i/lub obrzęk w tym miejscu są częstymi działaniami niepożądanymi, szczególnie w przypadku drugiej dawki. Objawy te ustępują w ciągu tygodnia po podaniu szczepionki. Jeśli dyskomfort wpływa niekorzystnie na codzienną aktywność dziecka, można w razie potrzeby podawać paracetamol lub ibuprofen w dawkach odpowiednich do masy ciała dziecka aż do ustąpienia objawów.

Badanie w wieku 14 lat (w szkole podstawowej)

Szczepienie przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi i polio (dawka przypominająca 2 z 2 u dzieci)

Szczepionka nosi nazwę [Repevax](#) i jest stosowana do szczepień przypominających u dzieci i dorosłych.

- Skojarzona szczepionka przeciwko 4 różnym chorobom (bakteryjnym i wirusowym).
- Wszystkie składniki szczepionki są inaktywowane (nie są żywe).
- Możliwe alergeny: Zawiera substancję pomocniczą (wodorotlenek glinu) oraz pozostałości antybiotyków w ilościach śladowych. Szczegółowe informacje w ulotce. Może zawierać śladowe ilości formaldehydu i aldehydu glutarowego.

Kryteria i zasady dotyczące stosowania szczepionki

Ograniczenia wiekowe:

- szczepionka jest zalecana dla dzieci od 4. roku życia i dorosłych do szczepienia przypominającego. Szczepionkę można stosować w trakcie ciąży.

Szczepionki nie wolno podawać, jeżeli

- osoba jest poważnie chora
- osoba ma silną alergię na dowolny składnik szczepionki lub wystąpiły u niej poważne działania niepożądane po wcześniejszych dawkach tej szczepionki.

Dzieci leczone z powodu encefalopatii nieznanego typu należy szczepić wyłącznie w porozumieniu z lekarzem prowadzącym.

Działania niepożądane i bezpieczeństwo

- Częstymi działaniami niepożądanymi są gorączka i podrażnienie. U większości dzieci objawy te ustępują w ciągu 24–48 godzin. W razie wystąpienia objawów zaleca się podawanie przeciwgorączkowych środków przeciwbólowych (paracetamolu) w dawkach odpowiednich do masy ciała dziecka (patrz opakowanie paracetamolu). Jeśli u dziecka w przeszłości wystąpiły drgawki wywołane gorączką, odpowiednie dawki można podawać w celach profilaktycznych przez 12–24 godziny po szczepieniu.
- Dyskomfort w miejscu wstrzyknięcia oraz zaczerwienienie i/lub obrzęk w tym miejscu są bardzo częstymi działaniami niepożądanymi, zwłaszcza jeśli od ostatniej dawki minęły mniej niż dwa lata. Może wystąpić rozległy obrzęk kończyn, obejmujący nawet stawy w bliższej lub dalszej odległości od miejsca wstrzyknięcia, zwłaszcza u dzieci, którym wcześniej podano kilka dawek szczepionek przeciw tężcowi i błonicy. Objawy te ustępują w ciągu 48–96 godzin. Jeśli dyskomfort wydaje się wpływać niekorzystnie na codzienną aktywność dziecka, można w razie potrzeby podawać paracetamol w dawkach odpowiednich do masy ciała dziecka aż do ustąpienia objawów.
- W przypadku zaobserwowania drgawek lub innych nowych, poważnych objawów poszczepiennych należy zwrócić się z dzieckiem do lekarza.